

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt IX. Caroli Magni laborem in subiugandis propter religionem
Saxonibus, per calumniam sugillari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

CAPVT IX.

*Caroli Magni laborem in subiugandis propter religionem
Saxonibus, per calumniam sugillari.*

NAM quòd tu tanti viri ita sugillas factum, vt dicas bello victos Saxones, & nulla adhibita institutione baptizatos, simul atque rebellandi facultas obuenerat, qua facilitate Christianam religionem induerant, eandem exuisse: id vel historiam te non legisse, vel, si legeris, mentiri te impudenter maluisse, quàm vera loqui, demonstrat. Carion enim ille vester (vt Scriptores Catholicos præteream) libro suorum Chronicorù quarto, scribit his planè verbis [Carolus Magnus, deuictis inter initia belli Saxonibus duobus prælijs, paulatim progressus, vt de vero Deo gens Saxonica rectè doceretur, & assuefieret ad veram Dei inuocationem, cuius rei causa bellum tantum susceperat, destruxit, & sustulit idola, in alijs locis alia, ad quæ fiebant concursus: & condidit ecclesias, quarum curam & gubernationem commendauit Episcopis, viris pijs & sanctis. Primò ultra Visurgin occidentem versus, peculiarem Episcopum collocauit, Osnaburgi citra Visurgin, alium, in oppido quod nominat historici. *Selnigstet*, vnde postea sedes Episcopalis translata est Osterwigum: & inde Halberstadium. At memor dicti Esaiæ, Reges erunt nutritores tui, Ecclesijs attribuit certos redditus: quibus Episcoporum & ministrorum Ecclesiæ, & aliæ pauperes familiæ alerentur.] Et alio loco libri eiusdem: [Denique, inquit, foundationes veterum Collegiorum, quæ tunc doctrinarum scholæ erant, ostendunt eum iudicasse ad Principis officium pertinere, curare vt doctrina Ecclesiæ, & aliarum honestarum artium propagetur, & rectè doceantur homines.] Hæc ille. Ad cuius historiæ fidem si tua verba non dedigneris expendere, reperies quàm aut incon-

fideratè aut malitiosè scripseris, Saxones nulla ad-
 hibita institutione baptizatos. Non fuit ea prudentif-
 simi Christianissimiq̃ue Imperatoris barbaries, quæ
 Gentilium olim Imperatorum: vt quemadmodū illi,
 homines Christianos furore quodā ad impia sacrifi-
 cia rapi iubebant, ita hic, non adhibita prius institu-
 tione, exploratūsq̃ue, quoad fieri pōset, animis, ad ba-
 ptismum suscipiendum compelli præciperet. Bap-
 tizandorum cura committebatur Episcopis, qui verbo
 erudirent, monitis flecterent, mansuetudine & reli-
 quis vitæ exemplis commouerent. Quis enim nescit,
 vererem Ecclesiæ Romanæ fuisse morem, vt adultus
 nemo, nisi prius catechizatus, atque exorcismis purga-
 tus, & vltro professus, sacrum vitæ fontem adire sine-
 retur? Huius ergo moris neque Carolus ita fuit igna-
 rus, vt nulla prius adhibita institutione, homines ba-
 ptizari vellet, neque id, si fortè nescisset, passi fuissent
 Episcopi fieri. Si ad fidem, eiusmodi vis fuisset adhi-
 bita: episcopalis doctrina obuiam perrexisset, dixisset
 que (vtar enim diui Hilarij verbis ad Constantium
 Augustum, quibus tu malè intellectis abuteris) Deus
 vniuersitatis est, obsequio non eget necessario, non re-
 quirat coactam confessionem. non fallendus est, sed
 promerendus, nostra potius, non sua causa veneran-
 dus est. non possumus, nisi volentem recipere, ni-
 orantem audire, nisi profitentem signare. Propterea
 ergo Carolus paulatim progrediebatur, vt de vero
 Deo gens doceretur Saxonica, & assuefieret ad veram
 Dei inuocationem, idoneaque esset, quæ lauacro ba-
 ptismatis initiaretur. Idola tamen statim confringe-
 bantur, nec ea colendi fiebat libertas, non plus omni-
 no quàm adulteria aut fornicationes, aut homicidia
 veteri more perpetrandi. Ab his verò omnibus poten-
 tiæ metu cohibiti, & humiliores facti, ad institutionē
 quæ præbebatur suscipiendam, attentiores reddebantur.

Ac licet postremò non deessent qui fictis animis
 omnia suscipere, & alacritatem, vltro neamque sub
 Christo subiectionem callidè mentirentur: & ideo
 oblati occasionibus apertè resilirent atque rebella-
 rent, tamen compressis rebellionibus, defectionibus-
 que renocatis, tandem posteritas ipsa per aliquot se-
 culorum lapsus Christiana & Catholica permansit.
 Sic illius tanti belli fructus fuit, hoc Carolus & votis
 audientibus, & summis laboribus atque periculis, ali-
 quando est consecutus. hoc tantum boni Saxonia re-
 mouit, donec veniret Lutherus; qui bona religionis
 vitæ semina dissiparet ac perderet. Est igitur vtile
 bellum, religionis gratia susceptum. Est utilis quoque
 exercitia veræ religionis, cum pia institutione con-
 iuncta compulsio: quamuis quædam eiusmodi sunt,
 ad quæ nemo debeat admitti, qui reclamet, qui que in-
 nitum sese adigi ad ea suscipienda & peragenda signi-
 ficet. Cuiusmodi est sacrû Baptisma, celebratio Cæ-
 cæz Dominicæ, & omnino ceterorum susceptio Sacra-
 mentorum; quæ solis ijs ministranda sunt, qui ad ea
 apte præparati accedere videantur. Non enim potest
 Deus, aut Episcopus, nisi volentem recipere, nisi oran-
 tem audire, nisi profitentem signare, quemadmodum
 antea diui Hilarij verbis expressum est. Quæ verò ta-
 lia sunt, vt per ea nemo adhuc recipi significetur, aut
 signari, sed quæ eò viam quodammodo muniant, sen-
 timque disponant, qualia supra quædam recēsuimus,
 quæ consistant in abstinēdo ab ijs quæ impiè aut sce-
 leratè patrabantur, siue in agendis nonnullis quæ sa-
 lubrem habeant consuetudinem; talia ergo exigere &
 ab illis poterunt, qui interim non admodum ea sibi
 cordi esse præ se ferent. Satius quippe est ea seruari vel
 inuitis, quàm omnino non fieri. Potest enim utilis
 esse talis observatio, cum esset mortifera futura præ-
 termissio. Quis enim non melius esse censeat, vt Gen-
 tilis

tilis

732 DE CHRISTIANA LIBERTATE
tilis vel inuitus abstineat à sacrificando idolis, quàm
vt sacrificet? aut, vt vel inuitus quispiam templum aut
scholas adeat Catholicas, salubriter erudiendus, quàm
vt magistros erroris audire, & schismati communica-
re pergat, in æternum à Christo separandus? Qua de
causa, Iudæorum melior conditio fuit quàm Gentilium
quorum illi sub Lege erant, more seruorum: hi sine le-
ge viuebant, licentia perditorum. Fuit enim vtilior il-
la Iudaica, licet seruilis & carnalis, obseruatio Legis,
quàm eiusdem aperta transgressio. Ideoque illi prop-
terea hi longè fuisse dicuntur: propterea quòd illos cõue-
tudo seruandæ exterius Legis, veraci, quæ per gratiæ spi-
ritum est, obseruationi viciniore redderet: hos sceler-
ratè & impiè viuendi consuetudo longiùs remoueret.
Eam ob rem filius prodigus, qui Gentium personam
præfererat, vnus è mercenariis esse præoprauit: quo-
rum conditionem, quamuis Deo propter hæc terras
seruiebant, longè anteponebat suæ.

CAPVT X.

*Contra compulsionem impudenter nimis profertur
beatum Augustinum.*

ID CIRCO etiam beatus Augustinus non
quòd quisque cogatur, quàm quo quisque cog-
tur, attendendum esse dixit. Si enim bonum sit quod
agere quispiam compellitur, potest ea compulsio et
ctum habere salutarem: fierique potest, vt qui intra
compellebatur inuitus, postea repererit propter quod
se introisse lateret. Donatistis quidem ipsis quantum
legibus Principum terreri, & schisma metu deserere
atque ad Ecclesiæ Catholicæ communionem compelli
profuerit, testis est compluribus locis idem ille Augu-
stinus: qui tamen non nesciebat fidem voluntatis esse
non necessitatis: nec ignorabat, quod ipse docebat, no-